

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt IV. De relationibus nunciorum & apparitorum. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

conficiat, & nullus alius: Menoch. *ibid.* n. 10. & 11. & lib. 6. *presumpt.* 9. 2. per tot. maxime n. 14. Cyriac. Nig. *contr.* 115. n. 4. & 5. Gaill. lib. 1. *obser.* 97. n. 3. & *segg.* vbi dicit n. 6. quod si dictum fuerit quod quis confidit de certa persona ratione talis confidentia: censetur electa illius industria, & ideo alias consului quod cum contra Notarium à testatore deputatum ad conficiendum inuentarium, nulla posset per heredem allegari causa suspitionis, nullumque nouum interueniret impedimentum, inuentarium fieri debebat scribente eodemmet Notario per testatorem deputato, quia testator declarauerat se multum confidere de tali Notario, & velle quod nullus alius præter ipsum reciperet instrumentum inuentarii, idque per iura & auctoritates superius allegatas.

CAPVT IV.

ARGVMENTVM.

De relationibus nunciorum & appetitorum. De necessitate harum relationum. Quis Notarius vel Graffarius illas recipere debeat: Et de quæstione agitata inter Notarios Comitatus Venaissini, & Graffarios curiarum ordinariarum circa receptionem huiusmodi relationum. Quid in ea fuerit decisum quoad possessorium summatisimum. Relationes istas à remissione illarum penes acta robur accipere. Nec sufficere quod postea constet de relatione. Quæ sit vis & effectus relationis nuntij.

SUMMARIVM.

1. Relatio nuntij apud acta est necessaria in qualibet executione.
- Et Index debet esse certus ex actis de illa relatione alias tota processura est nulla.
- Relationis nuntij fides adhibenda est. Et quid si dicat se misisse in possessionem bonorum certa persone, utrum illi credatur.
2. Relatio nuntij si fiat extra acta debet remitti in actis.
3. Relationes executionum utrum fieri debeant apud Graffarios curie ordinariae loci vbi sit executio quando agitur de executione facta auctoritate superioris.
4. Iuris assistentia non operatur manutentionem alio existente in possessione.
5. Princeps non solet litigare spoliatus.
6. Notarii omnes habent officium à Principe.
7. Assistentia iuris communis quoad possessionem quando locum habeat.
8. Sola assistentia iuris communis non sufficit ad obtinendam manutentionem.
9. Deputatio Graffarii in certo loco est actus iurisdictionis.
10. Deputatio Graffarii in certa curia debet intelligi quoad acta illius curie.
11. Notarii feudatariarum non possunt acta recipere extra suam curiam.

12. Relationes sumunt robur à remissione apud acta curie.

NON sufficit fieri executiones, pignorationes, subhaftationes, & similia, nisi de illis constet per relationem nuntij, & executoris apud acta, Ant. Nig. in *tract.* de ind. pign. c. 28. n. 2. per text. in cap. quoniam contra. de probat. Ruin. *conf.* 102. lib. 5. n. 8. circa med. idem Niger de relatione proclamatum c. 1. §. 8. n. 3. in *tract.* de subhaft. post Muscatel. in *prax.* part. 3. verb. *venduntur*, n. 89. Idem resoluit Bartol. in l. in hac autem, §. non defendi, ff. quibus ex caus. in *possess. eatur*: n. 2. vbi dicit, quod si index commiserit nuntio, vt citaret aliquem ad comparandum tertia die, nuntius citauit quidem, sed non fecit relationem; postea vero idem Index, eum qui citatus fuit, declarauerit contumacem, & propter talem contumaciā, actorem mittendum esse in possessionem bonorum contumacis; quia missione facta, nuntius fecit suam relationem; talis processura est nulla ipso iure: quia licet reus esset vere contumax, non tamen illi constabat ex actis de tali contumacia: idem concludit in l. multum, n. 4. ff. de condit. & demonst. rat. dicens, quod Index de eo debet facere mentionem in sententia missionis in possessionem, & quod de citatione constet ex actis: plures citat Grat. *discep. forens.* c. 503. n. 12.

Neque obstant tradita *ibid.* per Grat. n. 13. & *segg.* vbi videtur contrarium concludere.

Primo, quia in casu Gratiani multa specialia concurrerant: nam supponebatur relationem nuntij verè factam esse, & apud acta remissam, sed fuisse deperditam, & illius commissionem probari. Item constabat iudici per depositionem testium, quod citatio verè facta & executioni demandata fuerat: qui sunt casus speciales ab eodem Gratiano considerati. Regulariter itaque de relatione nuntij debet in actis causæ constare, antequam quis contumax declaratur: Vant. de nullit. ex defect. citat. n. 146. Carpan. in *statuta Mediolani* parte 1. c. 1. num. 171. Istæ autem relationes nunciorum debent esse clare & certæ, teste Alex. *conf.* 2. n. 6. lib. 3. Cyriac. *controu.* cap. 143. n. 7.

Facta legitima relatione, nuntio plena fides adhibenda est, Merlin. *dec.* 803. n. 5.

Quid si referat se aliquem misisse in possessionem talium prædiorum, per quondam Titium defunctum possessorum, utrum in hoc credatur nuntio? Tres casus distinguendi sunt: *Primus*, quando constat quod verè, & sine dubio defunctus illa bona possidebat, & hoc casu creditur eius relationi. *Secundus*, quando constat quod illa bona possidebantur per Tertium, & tunc nuntio credendum non est, quia non potest præiudicare iuri vel possessioni tertij. *Ultimus* casus est, quando versamur in dubio, & hoc casu eius relationi fides adhibenda est donec contrarium probetur: quos casus ita distinguit Menoch. *remed.* 4. ad ipsc. *poss.* n. 291.

Item queritur utrum credendum sit nuntio dicenti se pecunias sequestrasse in manibus alicuius debitoris, qui respondit, *Qu'il se gardera de se mesprendre?* Resolendum est, eum, qui sic nuntio arrestanti respondet, cogendum esse ad solutionem: & in hoc credi nuntio referenti, quamuis aduersus talem relationem admittatur probatio in contrariū, sed tamen interim per modum prouisionis debitorem condemnandum esse ad solutionem dum de veritate debiti disputatur, vt decisum testatur Faber in *Cod. libro quarto de fin. 8. titul. 8. quomod. fise.*

si se. vel priuat. De iure enim nuntio seu cursori creditur dicenti se pecunias arretrasse, & debitorem, cui facta fuit intimatio, acceptasse sequestrum: vt decisum fuit in Rota apud Put. *dec. 187. lib. 3.*

Et de hac materia relationis nuntiorum seu cursorum, plurima tradit Dec. in *c. cum parati. n. 12. 13. & 14. de appell. Tiraq. retractu consanguinitatis §. 8. gl. 9. per tot.* Afinius, in *praxi §. 9. per tot.* Alciat. de *praf. reg. 3. praf. 14.* Menoch. de *arbitr. cas. 112.*

Dictaque relatio, si fiat in eadem Ciuitate in qua Index moratur, debet remitti apud acta notarij scribentis in causa, potest enim fieri per ipsummet cursorem, & apparitorem relatio citationis, vel executionis in dorso Cartelli vel litterarum.

Eademque ratione potest executor, qui litteras executioni mandat extra ciuitatem, scribere relationem in dorso Cartelli, vt postea remittatur apud acta notarij scribentis in causa; atque ita quotidie obseruatur; sicuti & cursor qui fecit executionem in Comitatu auctoritate curiae sacri Palatii, potest, si velit, suam relationem facere apud acta Graffarij, qui scribit in causa.

Maxima tamen fuit controuersia excitata inter notarios Comitatus Venasilini, vtrum relationes pignorationum, citationum, & executionum fieri possint apud primum notarium Comitatus requirendum, an vero teneantur executores relationem facere in manibus Graffarij curiae ordinariae.

In hac quaestione ego alias anno 1631. scripsi pro Graffariis aduersus Notarios curiae ordinariae, sed non agebatur de petitorio, sustinui tamen in possessorio Graffarios esse fundatos aduersus curiam ordinariam de qua agebatur, quia non constabat de aliqua possessione, seu quasi priuatiua aduersus notarios Principis, sed tantum de possessione cumulatiua, neque existimabam ex sola iuris assistentia concedendam esse manutentionem Graffario curiae ordinariae nisi cumulatiue, & quia iuris assistentia non operatur manutentionem alio existente in possessione: Ludouil. *dec. 372. n. 4. vers. item assistentia.* Rot. *dec. 685. sub n. 2. vers. & praeterea part. 1. recent.* fusc. Caneer. de *Manuten. p. 3. c. 14. n. 19. & seq.*

Neque verificatur in casu proposito, quod opponebatur, tractari de Iurisdictionalibus, & notarios ordinarios à Principe deputatos in locis in quibus summi Pontifices habent iurisdictionem immediatam, (quia videlicet nullus adest vasallus, seu feudatarius Principis exercens iurisdictionem) manutendos esse, & cum ipsi sint officarij à Principe in illa Curia deputati, Princeps autem non soleat litigare spoliatus, iuxta tradita per Caneer. *lib. 3. var. resol. c. 14. n. 42.*

Quia omissis aliis responsionibus, hic non erat controuersia inter Principem, & notarios, sed inter ipsosmet notarios, qui omnes officium habent à Principe, & ita distinguit Rota in *Rauennaten. notariatus. dec. 752. n. 5. p. 2. recentior.*

Et sic non erat verum contendere de iurisdictione, unde fundamentum petitiui ex assistentia iuris communis, non erat tutum, vt dicit Marefcot. *lib. 1. variar. resol. c. 11. n. 13.* Et extra materiam iurisdictionis non solet Rota dare manutentionem ex sola assistentia iuris communis, sed debet probari possessio per illum, qui petit se manuteneri, vt per Seraph. *dec. 1449. n. 3.* Beltramin. ad *d. dec. 312. n. 4. vers. Extra vero materiam.*

Ceterum quoad petitorium multa hinc inde alias pro Graffariis curiarum ordinariarum, & contra ipsos vicissim plurima allegata fuisse non ignoro, quorum decisionem asserere non intendo, sed vbique consue-

Sanlegerius de *Præuent. Iudic.*

tudinem obseruandam esse existimo; licet de rigore iuris videretur dicendum, tales relationes recipi posse per quemlibet notarium à Principe deputatum, & quia Graffarij in certa iurisdictione deputatio est actus iurisdictionis, vt per Doctores in *c. cum P. Tabbellio. de fin. instr. 1.* & sic deputatio notarij certae Curiae, non videtur trahenda ad acta dependentia ab alia Curia, sed restringenda ad acta iudicialia illius Curiae, in qua sunt deputati, vt per Caneer. *lib. 2. c. 1. de iurisd. n. 60. & 61. in nou.* Nec possunt notarij curiae ordinariae extra suam curiam acta recipere nisi creati fuerint auctoritate Principis. Specul. de *Instrum. editione. §. restat. n. 25.* vbi dicit notarios posse tantum suo officio vti intra metas iurisdictionis illorum, qui ipsos constituerunt, Grat. *discept. forens. c. 167. n. 55.*

Præsertim quia tales relationes non sunt acta iudicialia, nisi quatenus postea remittuntur, & producuntur apud notarium causae cum relationes possint, & soleant plerumque fieri in dorso cartellorum, vel litterarum executorialium, & scribi ac subscribi ab ipsomet cursore, vel à primo Presbytero, vel Clerico requisito, & signat tantum robur à productione, seu remissione facta apud notarium causae, vt per Ant. Nig. *locis supra cit. num. 1.* Sed tamen, vt mox dictum fuit, consuetudo locorum obseruari debet, donec aliter fuerit prouisum.

CAPUT V.

ARGVMENTVM.

Quod consummatis executoribus cesset præuentio; nouoque iudicio agendum sit. Quæ requirantur vt executiones dicantur consummatae. Et an cesset præuentio si quis statim turbetur post missionem in possessionem. Quid si pendente tempore quo debitor admittitur per statutum, vel consuetudinem ad relucendum pignus. In factis successibus non esse consummatam executionem, nec cessare præuentionem, etsi post longi temporis spatium superueniat turbatio. Coram quo Iudice agendum sit in executionem sententiae, si agatur actione in factum, vel iudicis officio. Perfecta missione si debitor illi acquiescat, & via ordinaria agere velit, potest eligere alium iudicem, aliumque notarium ad illam causam. Et quando expiret potestas executoris. Vtrum executor cognoscere possit de molestiis post executionem illatis.

SVMMARIVM.

- 1 Consummatis executionibus tertius non auditur si se opponat, sed nouo iudicio debet experiri.
 - 2 Qua sit differentia inter eum qui se opponit ante, & eum qui post consummatas executiones.
 - 3 Post executiones consummatas non potest allegari præuentio.
- Et commissio executoris quando expiret post factam executionem.